

Az *Asszonyságok díja* 1919-ben jelent meg először, s Krúdy Zsuzsától tudjuk, hogy az ő születésének öröme írtá apja. Ha az öröm serkenti az írói alkotóerőt, nagyon örülhetett Krúdy az újszülöttnek, mert az *Asszonyságok díja* talán a legnagyobb és legösszetettebb Krúdy-regény. A Józsefváros és a Ferencváros tájairól és embereiről beszél benne az író, az Üllői útról, a Bakáts térről, kis mellékutcákról, templomokról, temetésekről és esküvőkről. Czifra János temetésrendező, aki évtizedeken át kifogástalan pontossággal igazítja el a józsefvárosi polgárokat utolsó útjukon – „felébred”. Ő, aki eddig csak holtukban ismerte az embereket, rábukkan az élőkre, ahogy Szabó Ede e kötetbe foglalt tanulmányában találóan írja: „... valaki, aki eddig csak halottakként foglalkozott embertársaival, rácszémél az *élők*re, lakodalom, tor és keresztelő hármasságában az öröme, bánatra, szerelme, szenvedélyre.” A való világ és az álom, a cselekvés és az emlékezés egymásba játszik ebben a műben is, mint a „magyar Proust” többi műveiben. Az önmaga hasonmásával társalkodó temetésrendező kényszerül tudomásul venni ösztönélete rejtett titkait, elfojtott vágyait, s megérti az embereket is. „... lélektani remekmű ez a könyv – jegyzi meg joggal Féja Géza –, Krúdy nemcsak Pest utcáin, a vidéki szállodákban, kocsmákban, kúriákban és parasztházakban volt otthonos, hanem a lélek útjain és rejtekeiben is. A később divatosá váló mélylélektannak, úgy vélem, ez a legnagyobb magyar megnyilatkozása.”